

Markten Maken Mokum Mensen Maken Markt!

Op woensdag 13 en donderdag 14 december in UP Events, Amsterdam

Marktdagen Amsterdam

Wat gebeurt hier?
Gedachten en ideeën en plannen uitwisselen over het bouwen aan markten van morgen. Iedereen is van harte welkom!

Onze Amsterdamse markten kunnen op nieuwe manieren een belangrijker positie in de stad krijgen. We zijn verwend met heel veel veelkleurige markten in onze stad, het grootste aantal in Europa. Al die dag- en weekmarkten maken van Mokum de marktstad par excellence. Niet alleen om maar te kopen- kopen-kopen - ja, ook dat! - maar vooral óók als ontmoetingsplaats voor alle bewoners van onze stad.

Op de markt gebeurt het en daarmee maken de markten Amsterdam!

Op de Marktdagen komen marktkooplieden, buurtbewoners, winkeliers, coöperaties en overheidsdienaren samen om de markt van vandaag en morgen vorm te geven. Met veel fantasie en passie. Met nieuwe ideeën, initiatieven en perspectieven kunnen onze markten betere uitstraling krijgen richting nu en de toekomst.

Nadenken en doen. En gauw.

Eindeloze lappen vergaderpapier en nota's

Programma 13 december: Markt ONTWERPEN

De eerste Marktdag staat in het teken van het ontwerpen van de ideale markt van morgen. De Amsterdamse markten hebben een roemrijk verleden en een hoopvolle toekomst. We geven die toekomst vorm met liefst alle betrokkenen in en rond de markten. De markt van morgen ontwerpen we samen. Vandaag.

Tijdens de opening komt de geschiedenis van de Amsterdamse markten aan bod en zetten marktondernemers en experts de ambities voor deze dag neer. Daarna wordt via drie thema's nagedacht over een ideale markt van morgen, samen met gespreksleiders. Wat zijn de belangrijkste doelen om tot een ideale markt in de stad te komen?

lende themaruimtes dagen we elkaar uit, helpen we elkaar en zetten we dromen om naar concrete en haalbare acties. Kortom: we gaan met elkaar bouwen!

In themaruimtes staan gespreksbegeleiders klaar. In groepjes bekijk je samen verschillende hoofdambitie's die op dag 1 zijn vastgesteld en kies je gezamenlijk waarmee je aan de slag wil gaan.

Wie hierbij te betrekken om doelen te realiseren? Wat moeten deze personen of instanties dan doen? Welke quick wins zijn er te behalen? Welke uitdagingen kom je

tegen? Welke stappen zet je om nog sneller vooruit te komen? Ter plekke ontstaan nieuwe ideeën. Na twee rondes komt iedereen bij elkaar bij het hoofdpodium en presenteren de gespreksleiders de belangrijkste conclusies per thema. Dat levert inspirerende adviezen en mogelijke snelle stappen op om de markt van morgen dichterbij te brengen. De resultaten worden verwerkt in een verslag dat na afloop met alle deelnemers wordt gedeeld.

**Voor tijdsindeling programma:
zie achterpagina.**

zijn we zat - het gaat nu om creatieve plannen en de handjes laten wapperen. Niet over vijf of tien jaar, maar vanaf nu! Meld je aan en bouw met ons mee. Want de markt maak je samen!

Avondmarkt

De Avondmarkt is een informele markt waar gegeten en gedronken gaat worden en waarin je meegesleept wordt in de rijke, woelige geschiedenis van de markten en een blik op mogelijke markten van morgen.

Wees bij voorkeur op beide dagen aanwezig, of lever jouw bijdrage op één van deze dagen. Denk met ons mee! We hebben een beperkte capaciteit voor deelname, dus meld je snel aan!

De thema's zijn inmiddels via voorgesprekken vastgesteld met ruim vijftig kernspelers in en rond de markten: marktondernemers, buurtbewoners, ondernemers in de buurt van markten, brancheverenigingen, stadsdeelbestuurders, ambtenaren en innovatieve denkers. Samen bouw je in onze marktloods aan een fysieke tentoonstelling met dromen en ambities voor de markt van morgen.

Programma 14 december: Markt BOUWEN

Op de tweede Marktdag dagen we alle bezoekers uit om de dromen en ambities van de eerste dag om te zetten naar concrete aanbevelingen om zo dichterbij de ideale markt van morgen te komen. In verschil-

Martin Kelch

Met een héél andere markt

Als je marktkoopman en kramenzetter Martin Kelch vraagt naar die “markt van de toekomst” brandt-ie los over alles wat er allemaal nu al anders is. De tijd van lege plekken en eenzijdig marktaanbod is bij hem in West definitief passé.

“Onze Ten Katemarkt is de laatste tien jaar totaal veranderd! We zitten hier nu in een veel hoger bezoekerssegment. Veel yuppen, veel jong publiek, artiesten, studenten, expats. Da’s een totale omschakeling. En veel oude klanten bleven. We draaien als een tierelier! Top! Het is hier mega-druk, elke dag. Op zaterdag kun je hier bijna niet meer lopen, al stormt het windkracht tien!”

Verkoopwagens

En dat komt vooral door wagens, aldus Kelch. “Voor onze kramen kwamen heel veel verkoopwagens in de plaats. Zo’n wagen is een enorme investering, maar dan kun je dus altijd dóór, plus alle andere voordelen die je hebt met een verkoopwagen. We zijn hier gewoon een luxe-markt geworden! Altijd hartstikke druk.”

Een bijkomend gunstig Corona-effect. Niks ‘blijf binnen’... Martin Kelch: “Juist in corona-tijd kregen we veel nieuwe klanten! Mensen wilden buiten lopen en buiten kopen. Daarnaast veranderden onze buurten in West enorm, met veel betere woningen.”

Onze gulden is geen daalder meer waard bij jullie?

“Nee, onze markt is duur geworden. Dat zie je ook aan het vele diversere aanbod, hè. Naast groente en fruit ook veel vleeswaren, vis, hoemoes, luxe noten, koffie, allemaal nieuwe hapjes tot Japanse koekjes aan toe. Dat zijn poffertjes gevuld met gehakt! Maar mijn vader, 85 jaar, staat hier nog steeds met zijn stoffenkraam, sinds eeuwen. Met zijn vriend tegenover hem, met meubelen.”

Kelch staat ook nog eens elke dag op de Dappermarkt en ook op Tussenmeer en de Westerstraat. Met een vloot van zes verkoopwagens en totaal negen verkopers. Hij wijst op de giga-concurrentie met de supermarkten. Niks veranderd op dit punt. “Ik ben de Albert Heijn van de markten!” lacht-ie.

“Tsja kijk, de armere kooplieden redden het toch niet, dat hou je niet meer tegen. Voordat je ‘s ochtends begint ben je aan kosten 150,- kwijt! Elke dag. Dan heb je nog niks verkocht van je spulletjes. Is niet te doen. Twaalf vierkante meter kost tweeduizend euro per maand. Veel markten zullen dus kleiner worden. Kleiner en duurder. Jammer, maar het is niet anders.”

Zijn verkoopwagens dreigen in de modder vast te lopen via nieuwe wetgeving: de “schaarse vergunning” gaat komen, vreest Martin Kelch.

“Er is helemaal geen schaarste! Waar praten ze over? Ruimte, da’s het belangrijkste.”

Hij hoopt er het beste van. Alle marktkooplui hopen er altijd het beste van - zich dagelijks uit de naad werkend. Kelch’ eigen vader (85) met diens stoffenkraam is zijn levende bewijs.

Annelize van der Stoel

B.O.B.!

Bij Annelize van der Stoel (politica) was het niet “Wie is de BOB?”, maar gewoon B.O.B. Politici werken graag met afkortingen.

Wat mag dat betekenen, B.O.B.?

Annelize: “Bewoners Ondernemers Bestuurders! Oh nee, sorry... niet Bestuurders maar Bezoekers, die laatste B.!”

Het is alweer lang geleden, toen zij die prachtige afkorting zelf bedacht. “Gewoon een tastbare uitdrukking!”

Want Annelize stond altijd pal voor hoe mooi onze markten zouden moeten en kunnen wezen. Een korte terugblik.

Annelize van der Stoel zal er zeker bij zijn, op de Marktdagen in december. “Ik had de markten destijds in mijn portefeuille en trof hier toen een hele stijve houding aan bij ons stadsdeel, zo’n formeel-ambtelijk cultuurtje, zo van ‘wij weten wel wat goed is voor u’. Kwestie was toen ook of de Nieuwmarkt wel zou moeten blijven toen dat plein technisch moest worden opgeknapt (jaren ‘90, red.). Die markt maar gewoon weghalen? Ik dacht: zijn ze nou helemaal van de pot gerukt? Het zat ook in een soort hobby bij bestuurders om pleinen maar mooi en leeg en kaal te houden. Ik heb me zwaar ingezet om de Nieuwmarkt te redden. De mensen komen elkaar dáár toch juist tegen? Wat krijgen we nou?”

Gelukkig bleef de Nieuwmarkt, tot op de dag van vandaag.

“En op andere pleinen moest er toen steeds veel poen ingezet worden voor incidentele voorzieningen als daar een evenement plaatsvond. Ik zorgde voor standaardvoorzieningen op pleinen, zoals water, elektra etc. Dat was gewoon veel minder duur.”

“Ook hielp ik de boerenmarkt op het Haarlemmerplein en de antiek & curiosamarkt Amstelveld te realiseren. Het draait er toch om dat mensen elkaar opzoeken en elkaar vinden? Waar? Op onze markten natuurlijk! Daar kom je met elkaar in gesprek. Mennen van verschillend soort publiek, daar gaat het mij om.”

Niet alles veranderde toen ten goede.

“Ik spande me in om al dat contante geld van het Waterlooplein af te halen. Dus toen kregen we van die handheld-apparaatjes, maar daar werd dan weer misbruik van gemaakt, bijvoorbeeld door dan gewoon heel handig flappen onder dat apparaatje te verstoppen. Gebeurde op grote schaal. Kregen we dát weer...”

Ook een idee voor een drijvende markt op de Gelderse kade haalde het helaas niet. De Chinezen liepen er niet warm voor.

“Zou toch fantastisch zijn? Een drijvende markt? Zoals bij landen in het Verre Oosten?”

Goede ideeën keren altijd weer terug.

Annelize van der Stoel was wethouder in A.dam, fractievoorzitter gemeenteraad (VVD), voorz. Stadsdeel-Centrum, lid Tweede Kamer, fractievoorz. ROA, lid Waterschap AGV en burgemeester van Teylingen (Sassenheim, Warmond, Voorhout) en van Landsmeer.

Salich El Idrissi

“Geef de markt terug aan de mensen!”

“Geef de markt weer terug aan de mensen! Laat de gemeente weer leren luisteren naar ons, de kooplieden. Anders gaan onze markten naar de klote! Genoeg is genoeg...”

Salich El Idrissi roept het ons toe, terwijl hij tegelijk een zak mandarijntjes afrekent met een klant.

Het is druk op de Dappermarkt. Eindelijk weer een zonnetje, iets boven het vriespunt.

Salich kan het weten, want hij is niet de eerste de beste, hier op die veelgeprezen Dappermarkt - die ooit vijftien jaar terug nog tot “Beste Markt van Nederland” werd uitgeroepen. Hij staat hier al dertig jaar met zijn groenten en fruit en heerlijke noten, als opvolger van zijn vader die de

zaak veertig jaar eerder runde. “In Marokko zat het zakelijke in onze hele familie, altijd al!”

Hij zat vijftien jaar in het bestuur van de Dappermarktse kooplieden. Weten zijn dagelijkse klanten wel wat-ie bedoelt? Mooie markt toch? Niks aan de hand!

Salich: “De gemeente wil de markten vasthouden voor zichzelf en ze luisteren niet naar ons. Zes euro parkeergeld per uur hier, maar verderop 4,50 en bij Plein 40-45 een blauwe zone!”

Is dat alles?

“Nee, we hebben veel meer punten, we willen bijvoorbeeld weer gewoon één marktmeester terug en niet 101 verschillende toezichthouders die hier rondlopen en nergens verstand van hebben!”

Salich bedient nu weer een nieuwe rij klanten, dus hij verexcuseert zich, maar wil er graag nog snel op terugkomen met ons, want hij heeft veel op zijn lever. Het mag vandaag druk zijn op “De Beste Markt van Nederland”, maar dat is “de helft van normaal”, aldus Salich.

Wie zijn wij?

Rita & Rico

De gezelligste kaasboer van Nederland met de lekkerste biologische kazen. Je proeft het verschil!

Al eens geprobeerd op de FeelGood Market? Zo'n lekker biologisch schimmelkaasje? Hun geitenkaas fenegriek? Of misschien ben je wel helemaal verslingerd aan de schapenyoghurt? Eenmaal geproefd, wil je niet meer anders. Want de biologische kazen en zuivel van Rita en Ricardo Promes zijn niet alleen beter voor gezondheid, dier en milieu. Ze zijn ook echt veel lekkerder!

Groot Assortiment Bijzondere Kazen Bij Rico's Biokazen vind je veel bijzon-

dere kazen, die je ergens anders niet zo gauw aantreft. In de Vershal hebben Rita en Ricardo een nog veel groter assortiment dan op de markt. “Een heleboel verschillende geitenkazen bijvoorbeeld, met allerlei heerlijke, smaakvolle kruiden. Ook kaasjes die we zelf laten maken bij kleine, lokale boerderijen, waaronder zorgboerderijen die we met onze opbrengst weer sponsoren. Geitenkaas is makkelijker verteerbaar dan koeienkaas en daardoor gezonder. Een heleboel mensen die een allergie hebben voor koeienmelk, blijken prima van geitenkaas

te kunnen genieten. En dat geldt al helemaal voor schapenkaas, dé trend van dit moment. Moet je écht eens proeven!”

De Producten

De mogelijkheid van het leveren van een zeer uitgebreid producten pakket. Dit varieert van Goudse kazen in allerlei leeftijdscategorieën, een indrukwekkende lijst van kruidenkazen, een gamma aan blauwe schimmelkazen en oppervlakte gerijpte korstkazen en een reeks van verse geitenmelk kaas. Dit alles is dan weer verder onder te verdelen op basis van de melksoort (Koe, Geit en Schaaap) en het type (gangbaar, EKO of Demeter).

Leveringen

Het zorg dragen voor een constante en hoge kwaliteit met een geweldige smaakbeleving van de producten van Bio Kaas hebben geleid tot een steeds verder uitdijend grote schare aan vaste klanten/consumenten.

Info

De Gezelligste Kaasboer Van Nederland Met De Lekkerste Biologische Kazen. Je Proeft Het Verschil

Rico's Biokazen
De Veken 122B
1687AZ Opmeer
Noord-Holland
+31610567053
Contact Formulier

Winkel Geopend Vrijdag van 10:00 tot 13:00 in Opmeer

WINTER EVENT

SAMEN VOOR PAMPUS

PAMPUSLAAN
ZATERDAG 16 DEC
11.00-17.00

PROGRAMMA

FACTOR-IJ
11:00-17:00 KERST MARKT
11:00-16:00 KERSTBALLEN KNUTSELEN
15:00-17:00 LIVE MUZIEK 'SMÖLLPÆP'

STIJLDEPARTMENT & DELIDEPARTMENT
11:00-17:00 DRAAIMOLEN
11:00-17:00 CHOCOLADFONTEIN
15:00-17:00 DJ VIRGIL

JONGEREN VAN CARABIC - PAMPUSLAAN 12
11:00-17:00- SCHMINKEN EN EEN DJ

VRIJLAND
11:00-17:00 KERSTKIEKJES EN MARSHMALLOWS

GENIET DE HELE MIDDAG VAN GEZELLIGHEID, WARME DRANKEN, LEKKER ETEN EN LAAT JE VERRASSEN OP DE PAMPUSLAAN!

Karin Selbach

Van regelzucht naar vrolijk georganiseerde chaos

Vroeger had onze gemeente kortweg de afdeling Marktzaken. Maar nu heet dat "Afdeling Markten Gebied en Gebruik". Het kan dus langer vanuit de Stopera. Met vijftig mensen in dienst, waarvan 27 rechtstreeks buiten op de markten actief.

Karin Selbach is hun afdelingsmanager.

Karin Selbach zegt meteen waar het volgens haar op staat.

"Ik kom graag in actie op plekken waar dingen vastgelopen zijn!"

Wat is er dan vastgelopen? Op onze Markten?

Karin: "Er wordt bij de gemeente uitgegaan van problemen en van gemis aan financieel rendement. Onze markten zijn een verliespost, hoorden we steeds, alles zat in die hele sfeer. En financieel klopt dat, als je het vanuit dat perspectief bekijkt draaien we verlies. En dan ontstaat natuurlijk de vraag al snel hoe die verliezen weer op orde te krijgen - en dus de vraag of al die markten eigenlijk wel zo nodig zijn. En wat we als overheid dan zouden moeten investeren. Economistisch denken is dat. De markt als plaats waar ondernemers geld kunnen verdienen. Met de overheid als boekhouder. De ondernemers zijn boos op de gemeente omdat de markten leeglopen. Ze willen ondernemen.

Maar dat is niet het enig zaligmakende! Want de markten zijn er voor de stad, de bewoners, de ondernemers en de bezoekers. We moeten dus ook kijken vanuit maatschappelijke opbrengst, namelijk: hoe betrekken we onze markten méér bij de

directe omgeving, dus bij bewoners, bij de buurten en bij maatschappelijke organisaties! Onze markten moeten veel breder dienstverlenend gaan zijn. En dat is volstrekt onderbelicht in het debat hierover. Politici willen eigenlijk al jaren geen last hebben van de markten. Tegelijkertijd is er een hoge verwachting van de verbindende kracht van markten. Iedereen houdt van de markten, maar we hebben niet vertaald wat we dan als overheid kunnen doen om dit te faciliteren. Organisatorisch, financieel, communicatief.

En jij gaat hier de bezem doorheen halen?

Karin: "Ik wil mijn opdracht uitvoeren door aan te sluiten bij de kracht van de markt, bij bestaande culturele initiatieven, kunstenaars en artiesten, bij ondernemers die succesvol zijn. Op plekken waar wat moois en leuks gebeurt komen mensen bijeen en ontmoeten ze elkaar. In Amsterdam gebeurt dit overal. Maar we vieren het niet. Kijk naar Australië bijvoorbeeld, waar sprekers op de zeepkist nog steeds een heel normaal verschijnsel zijn, of naar

tango-bands op markten in Argentinië! Op onze markten kan het grootser en meeslepend. We hebben dat nodig. De mensen in onze stad moeten elkaar leren kennen, elkaar leren liefhebben. Ongeacht rangen, standen en achtergronden."

Van economistisch denken naar sociaal-culturele marktactie

Het is vaak koud en nat in Nederland...

"Maar het kan hier ook. Het gebeurt hier al. Het enige wat we hoeven te doen is het groter maken. Ondersteunen. Dan staan er partijen klaar om in te stappen. En er zijn nieuwe ondernemers die willen starten. De gemeente heeft een rol, maar is maar één speler. De nadruk moet liggen op dienstverlening in plaats van handhaving. We moeten overleggen hoe dat eruitziet. Ruimte geven aan ondernemers, kunstenaars, theatermakers, muzikanten en ook met voedselbanken die we - zoals Blijve Buren doet - een plek zouden kunnen bieden op onze markten."

Op de komende Marktdagen half december wordt alleen maar gepraat...

Karin: "Ja, want we moeten over al deze nieuwe ideeën eerst intensief van gedachten wisselen. Maar dan komen we eruit met een manifest. En dat manifest gaan we uitvoeren!"

Reinout Koperdraat

Hatice Yasar

Dunya Home, Dappermarkt

Beste mensen, als eerste vind ik het heel erg leuk dat ik mijn verhaal mag vertellen. Ik zal me zelf even voorstellen. Ik ben Hatice, geboren in de Indische Buurt.

Toen ik 11 jaar was verhuisden wij naar de Commelinstraat, een zijstraat van de multiculturele Dappermarkt, die ik eerder ook graag bezocht met mijn lieve moeder Rabia.

Vlak na de verhuizing startten mijn broers ook nog eens een winkel op de hoek van de Dappermarkt:

Dunya Home waar ik altijd vol trots graag na schooltijd bij wou zijn en vervolgens gelijk met tegenzin naar huis werd gestuurd omdat mijn broers mij te klein vonden.

Natuurlijk gaf ik het niet op en ben er nog steeds.

Ik en mijn broer Mehmet runnen nu samen de winkel Dunya Home.

Mijn broer is een heel klantvriendelijke man met veel begrip naar zijn klanten, en ik neem hem als voorbeeld.

In het begin vond ik hem heel zachtzinnig, ik was meer van de regels, maar door de jaren heen besef ik nu dat ik ook op hem begin te lijken waar ik nu trots op ben.

Want met de mensen, zowel ondernemers als klanten, vormen wij een hele grote familie op de Dappermarkt.

Zo voelt het voor mij.

Hatice

Sina houdt kerstmarkt

Samen Is Niet Alleen

Stichting Sina houdt op 20 december een kerstmarkt voor mensen met lage inkomens. Voor het busvervoer zijn nog donaties nodig.

Een groot industrieterrein in Nieuw-West wordt op 20 december tot kerstmarkt omgetoverd. Bezoekers worden opgewacht met kerstlichtjes en kerstmuziek, de geur van glühwein, warme chocomel, poffertjes en patat, attracties voor jong en oud (muziekoptredens, schmink, een zweefmolen) en kraampjes met spullen die ze gratis, maar niet onbeperkt, kunnen 'kopen' met een stempelkaart. De gasten: klanten van de Voedselbank. Kosten: geen.

Voor veel mensen zijn de feestdagen verre van feest. Je 'moet' blij en gelukkig zijn, iedereen is aan het koken, spullen aan het kopen, het huis aan het versieren, maar velen kunnen dat allemaal niet betalen. Daarom is er deze kerstmarkt.

Het initiatief kwam al in 2018 van de stichting Samen is niet Alleen (Sina). De markt begon klein, in 2019 werd het al iets groter aangepakt en na twee coronajaren was de kerstmarkt vorig jaar terug van weggeweest, groter dan ooit.

Quirien Swijghuisen (organisatie) was vorig jaar voor het eerst betrokken bij de markt. "Het was vooral fijn om al die blije mensen te zien. Ik sprak een mevrouw die zei dat ze extra spullen had meegenomen, zodat ze cadeautjes kon geven op verjaar-

dagen - dat kon ze nooit. Daar had ik nooit zo over nagedacht." De spullen worden deels gedoneerd door bedrijven zelf, deels door individuen.

O.v.v. 'Kerstmarkt' kan geld worden overgemaakt op NL30 RABO 0125 9437 33 t.n.v. Stichting Amsterdammer helpt Amsterdammer. Info: amsterdammerhelptamsterdammer.nl.

(Bron: Het Parool, 2 dec. j.l.)

De Koffie Kerels

Alles draait om beleving

Als marktondernemer is Bert Kreulen een zij-instromer. Sinds twee jaar staat de 63-jarige Kreulen met zijn compagnon op verschillende Amsterdamse markten met de Koffie Kerels. Vanuit een professioneel ingerichte 'koffiecaravan' schenkt hij als een volleerde barista de beste koffie aan de bezoekers en de marktondernemers. "Op de markt vind je de verbinding en het sociale contact, wat in de supermarkt verdwenen is."

Sociaal contact

Als relatieve markt-nieuwkomer en zijn achtergrond als econoom ziet Bert veel kansen en potentie voor de markt. "Bij de markt is beleving heel belangrijk. Dan draait het om een goeie balans tussen het aanbod en het assortiment, de manier waarop dit wordt gepresenteerd en de sociale interactie die de bezoeker heeft. Voor mij is de markt geen plek waar je alleen maar heel praktisch even snel je boodschappen doet."

Als voorbeeld noemt Bert de introductie van de zelfscankassa's bij supermarkten

waardoor veel onderling sociaal contact wegvalt voor de bezoekers.

"Daar liggen kansen voor de markt. Hoe meer zelfscankassa's bij de supermarkt, hoe beter dat voor onze markten is!"

Praatje en bakkie leut

Bij de caravan van de Koffie Kerelservaart hij die sociale behoefte elke marktdag aan den lijve. Het praatje en even een lekker bakkie leut laat de bezoeker zich prettig en welkom voelen op de markt. Bert is uitgesproken in zijn mening hoe de markt van morgen kan worden ingevuld en vormgegeven.

"Zorg voor die focus op sociale interactie en zorg ook voor rustmomenten in de markt. Plekken waar je even kan ontspannen en wat kunt eten en drinken, waarmee je ook meer verbinding creëert tussen bezoekers en de markt. Dat zie je bijvoorbeeld goed op markten in het buitenland en met name Duitsland. Daar is de markt echt een place to be waar je afsprekt met familie of vrienden en waar je geniet van de totale entourage. Ik geloof heilig dat daar de mooiste kansen liggen."

Edwin Kool

Sonya Wilson

Van oude en nieuwe tradities: de poppenspelers

Sonya Wilson heeft een missie. Ze zoekt met inzet van poppenspelers onze markten op.

Sonya heeft een passie.

"We worden allemaal gewaardeerd en maken deel uit van onze samenleving. Het is belangrijk dat we ook in ons dagelijks leven worden gezien en gehoord. Een markt is een plek waar je elke dag nieuwe mensen ontmoet en oude vrienden begroet die hun dagelijkse boodschappen doen. De verse producten, de geuren van vers fruit en gebakken brood vullen de lucht, gesprekken vloeien in elkaar over. Mensen lachen, wijzen, glimlachen. Een markt is voor mij een plek waar je steeds naar terugkeert, om producten te vinden die je niet in de plaatselijke winkels vindt."

Poppenspel

Sonya Wilson (A.damse, geb. Londen, werkzaam in educatie) organiseert de Poppenkast IJburg.

"Ik wil op markten een aantal oude tradities terugbrengen en nieuwe inbreng van lokale gemeenschappen toevoegen, zoals entertainment. Poppenspel voor kinderen en volwassenen. Deze verhalen moeten inclusief zijn voor alle mensen in onze gemeenschap die markten bezoeken. Wie weet welke verborgen talenten wij in ons hebben - iedereen die mee wil doen?"

Sonya zet o.m. zes keer per jaar poppenspelers in op strand IJburg. Als kind herinnert ze zichzelf poppenkasten, zoals heel veel kinderen zich dat herinneren. Onze wereldberoemde poppenkast op de Dam (Egon Adel, ook aanwezig op de komende Marktdagen) is één van de weinige hoogstandjes die iedereen nog wel kent. Maar in vroeger tijden waren er veel meer poppenspelers actief.

Sonya: "Hoe mooi zou het zijn om hier nu ook andere kunstenaars bij te betrekken? Muzikanten, straatmuzikanten, storytellers! En ook mensen met een beperking. Op alle markten liefst, voor kinderen én

volwassenen. Zo maak je de herinnering weer nieuw en levend."

Sonya's studio is gevestigd in 'Baggerbeest', het culturele ankerpunt van de Sluisbuurt. Daar bruisen vele nieuwe ideeën voor Mokumse communities - mogelijk ook een plek voor een kunstmarkt, aldus Sonya Wilson.

Poppenspelers, muzikanten en theatermakers waren eeuwenlang de levende 'gamers' en 'Netflixers' in hun tijden. Ze mogen weer terug: dansend, zingend, springend en jokend.

Met stichting 'Room For All' ondersteunt Sonya Wilson inclusief gerichte kinderboeken om basisschoolkinderen te helpen de diversiteit en rijkdom aan culturen in Nederland te herkennen. Ze biedt lesmodules burgerschaponderwijs, gebaseerd op Visual Thinking.

<https://roomforall.nl>
<https://baggerbeest.nl>
www.sondelart.com

Het Markttheater: Vernieuwend volkstheater vanuit oude tradities

Het Markttheater is een gezelschap dat het theater op de markt nieuw leven inblaast. Deze artiesten bouwen hiermee voort op oude volkstheater-tradities zoals de Oud-Griekse komedie, Commedia dell'Arte en het episch theater van Brecht. Tradities waarin gemarginaliseerde groepen een stem en gezicht krijgen, en waarin de heersende klasse kritisch tegen het licht wordt gehouden.

Thema's in hun werk zijn momenteel 'van wie is de stad?', 'de voedselketen' en 'migratie'. Deze onderwerpen komen voort uit hun directe aanwezigheid op de markt en doorlopende gesprekken die zij voeren met hun omgeving en hun partners.

Markten zijn de plaatsen waar je alle lagen van de samenleving tegenkomt, en dus de aangewezen plek om vernieuwend en relevant volkstheater te ontwikkelen. "Wij geloven dat het nodig is om een beweging naar het publiek toe te maken. Onze voorstellingen spelen zich daarom midden op het marktplein af, met opvallende decors en open publieksopstellingen,

en zijn bovendien gratis toegankelijk. Op deze manier bereiken we een divers publiek, waaronder veel mensen die anders nooit naar het theater gaan. En wanneer een publiek een daadwerkelijke representatie is van de samenleving heeft dat wat ons betreft niet alleen maatschappelijke, maar ook artistieke waarde."

Dappermarkt als basis

Sinds 2021 is de Dappermarkt het thuis van het Markttheater: de plek waar vanuit zij theater maken, waar ze kantoor houden en waar ze sinds kort zelfs een anti-kraakruimte beheren. Daarnaast is het Markttheater geregeld te vinden op de Sunday Market en de Binnenrotte Markt.

Het gezelschap bestaat uit een artistieke kern: Sean Hauser en Justin van der Veen, zakelijk leider Emma Hilde Fuchs, community-maker Mystha Mandersloot, met een ensemble van makers, acteurs, muzikanten en andersoortige kunstenaars waarmee ze samenwerken.

Harry Moinat van ons Waterlooplein

Alles georganiseerd, dus alles kapot, maar ooit komt het weer goed

Boekenman Harry Moinat stond tot vorig jaar 45 jaar op het Waterlooplein. Zes volle dagen per week. Incidenteel soms ook op de Nieuwmarkt en Noordermarkt. Hij kent iedereen en iedereen kent hem. Met veel vaste klanten: verzamelaars en snuffelaars, gebogen over zijn gesorteerde boekenbakken van één en van twee en van drie euro. De hele mooie en zeldzame uitgaven zijn wel ietsje duurder, lees: dus nog steeds een koopje. Bij de kraam van Harry kwam je nooit weg. Maar nou is hij zelf weg... De hele dag op zijn benen staan werd hem fysiek teveel.

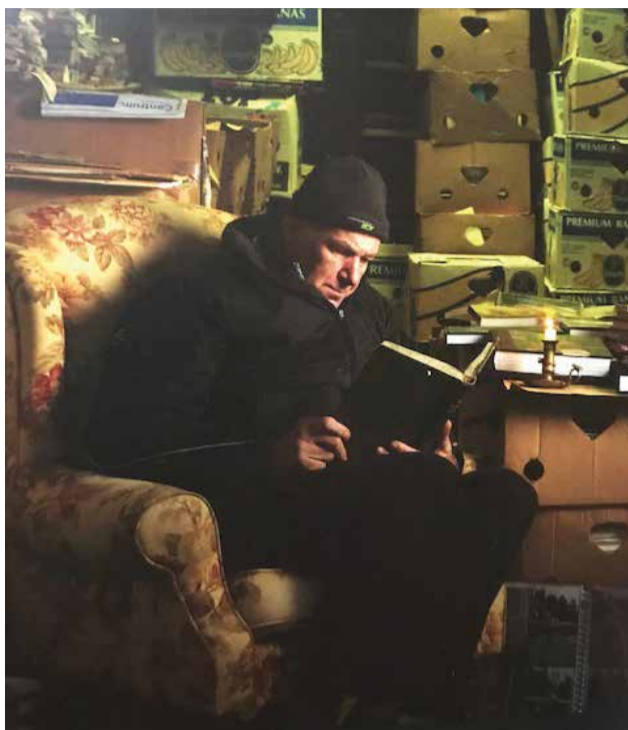
Harry is ontevreden over het huidige "Plein" vanwege de berg aan herprofilering en regelgeving bij de overburen op de Stopera.

Harry: "Alles moet tegenwoordig worden georganiseerd, hè. En daarmee maak je alles kapot."

Zijn eigen ideale markt kan zoveel simpeler. Ooit zal het tij keren en Harry is totaal niet van het verzuurde type.

Hoe ziet jouw ideale Waterloopleinmarkt eruit?

"Gewoon, dat iedereen 's ochtends met de fiets en een karretje en een auto aan komt rijden, zodat dan de markt ontstaat. Met rondom kleine winkeltjes en loodsen. Maar dat spontane is helemaal verdwenen, totaal weg. Er is geen verrassingsmoment meer. Op een spontane markt zou-

den naast kooplieden ook particulieren van buitenaf een plaats moeten kunnen krijgen. Natuurlijk onder bepaalde voorwaarden om de vaste handelaren niet te benadeln. En onderscheid kleding- en andere handelaren. En volledige inboedels van winkelrestanten. En zo kan ik nog wel een uurtje doorgaan!"

van interactieve installaties verstillen en vertragen mensen om de natuur te voelen, van binnen en ook om zich heen."

Nina en Arlette ontwikkelen "visuele en fysieke moderne rituelen" - als een uitnodiging om jezelf met de natuur en met elkaar te verbinden. En dat werkt, want volkomen onbekenden raken ter plekke met elkaar in gesprek.

Naakt in de stoomjurk

"Je kan bijvoorbeeld naakt in onze stoomjurk gaan, da's een aangepaste jurk die met stoom en kruiden wordt gevuld en als een persoonlijke stoomcabine werkt. Zo kun je de kruiden fysiek ervaren."

Alternatief voor de VR-bril:
anti-prikkel installatie

Regenten als naaste buur

Over het Waterlooplein groeide een stapel ambtelijke dossiers, waarbij alles steeds anders moest. Harry overlegde als (decennialange) voorzitter van de verenigde Waterlookoopliden jarenlang op de Stopera met de afdelingen Economische en Marktzaken, samen met Marie Louise Wiesman (Maaïke). Goede gesprekken over een goede markt - zoals het Plein zou kunnen en zou moeten zijn.

Ouderen weten nog van die totale verplaatsing naar de Valkenburgerstraat vanwege de bouw van de Stopera. Daar was toen natuurlijk massale heisa over - er vielen termen als "deportatie". En de rellen tegen de stadhuisbouw als zodanig maakten van de bouwput een slagveld. Maar ook toen de markt uiteindelijk weer mocht terugkeren op de oude plek kwamen er kooplieden in verzet. Ze waren nou nèt gewend geraakt aan de Valkenburgerstraat met dat giga-afdak, naast die drukste IJtunnel-autoweg van de stad.

Het ideaal van Holzbauer

De Oostenrijkse Stopera-architect Holzbauer riep destijds herhaaldelijk via de pers dat "deze markt alsjeblieft zou moeten blijven" naast zijn stadhuis. Weinigen weten dat Holzbauer zelfs zijn binnenstraat bedoeld had als een publiek ontmoetingspunt, waar ook marktkramen en overdekt alternatief zouden hebben bij slecht weer. Iedereen ziet nu dagelijks wat daarvan dus nooit terecht kwam. (En de opera verscheen als indirect gevolg van bezuinigingsdrift.)

Zoals ook iedereen vandaag nu weer lijdzaam aanziet dat de recentelijke planvorming voor integratie van het Waterlooplein met winkeltjes in de stadhuis-plint totaal op niets is uitgedraaid. De leegstaande ruimtes zijn nu ingericht als tijdelijke werkplekken. Wie daar naar binnen kijkt ziet bureaus en een bedrijfskantine.

En ook recentelijk moesten de prachtig beschilderde opslagboxen weer weg vanwege een grootscheepse Pleinherprofilering. Nu staan er weer andere boxen: allemaal egaal poepie-bruin.

Maar de meeste betrokkenen op ons Plein (voorzover de jongeren onder hen deze affaires nog kennen) zullen na een klaaglitatie desgevraagd zeggen: ooit komt het hier weer goed! Ook dat is Amsterdam.

En we denken terug aan Harry Moinat en zijn spontane fantasiemarkt.

Nina Boas en Arlette van Laar De Mobiele Theetuin

Bij de Mobiele Theetuin kun je zelf een theetje samenstellen en drinken.

"Met de Mobiele Theetuin brengen we mensen bij elkaar, zoals dat op de markt van weleer ook ging. We plukken kruiden en maken onze kopjes thee en wisselen kennis uit over de heilzame werking van verschillende soorten. We ontmoeten elkaar en praten over het leven en delen onze dromen en visies voor de toekomst. We planten zaden voor een wereld waar we in geloven."

Nina Boas en Arlette van Laar zijn de makers van Botanic Circus.

"Onze naam is geïnspireerd door de Dadabeweging en straattheater. We hebben installaties, aankleding en attributen om mee te spelen met de aanwezigen. Door te spelen ga je een verbinding aan. Het gaat om een theatrale verbinding met de natuur, innerlijk en fysiek. Door middel

Hugo Kaagman

Wereldberoemd maar van onze markten thuis

Hugo Kaagman - acryl op canvas, spuittechniek/airbrush met sjablonen (StencilKing), 50x80 cm, 2005. De hier afgebeelde haringman staat vandaag nog steeds op de Albert Cuypmarkt. De kleur: rood/wit noemt Kaagman zelf een "unieke variatie" (gezien zijn bekendheid met zijn Delfts-blauwe werk).

Op de Albert Cuyp zien we nog steeds zijn beschilderde patatkraam. Op de Dappermarkt maakte hij talloze doeken. En in de rest van de wereld. Hugo Kaagman overspoelde onze stad met de spuitbus toen hier ooit het einde van de wereld nabij leek.

Hugo Kaagman, graffiti-kunstenaar (geb. Haarlem, 1955) kwam in '74 naar Amsterdam, studeerde sociale geografie (UvA). Eind jaren zeventig was hij creatief actief in de Amsterdamse punk- en kraakbeweging. Samen met Diana Ozon en graffiti-kunstenaar Dr. Rat was hij oprichter

van fanzine de Koekrant en punkclub DDT666. De kraakpanden in de Sarphatistraat, waarin Kaagman woonde, werden door hem in zebramotief geschilderd: de 'Zebrapanden'. Op de muren van het Rijksmuseum spoot hij zijn eigen versie van het Melkmeisje van Vermeer.

In 1983 kreeg hij van de gemeente Amsterdam zijn eerste officiële opdracht: een graffiti-kunstwerk op een wand bij de voorlopige Waterloopleinmarkt. Reizen naar Marokko en Senegal beïnvloedden zijn werk met oosterse decoratiepatronen, vermengd met Oud-Hollandse ambachtelijke kunst en Delfts blauw, door hem 'Shocking

Blue' genoemd.

In 1993 schilderde hij voor Schiphol een 65 meter lange wand en daarna volgden een muurschildering voor het nieuwe Nederlandse consulaat in Sint-Petersburg (1998), ontwerpen voor negentien vliegtuigen van British Airways en muurschilderingen in nieuwbouwproject De Meridiaan in Almere (2005) en de Stadshaard in Enschede (door NRC-Handelsblad uitgeroepen tot lelijkste gebouw van Nederland).

Hij leverde materiaal voor filiaal Pancakes aan 't IJ. In 2020 maakte hij voor de tentoonstelling 'Benedictio IV: mighty echo of the Amazone rainforest – revelations of the Guianas' in Delft een Amazone muurschildering, een symbiose tussen het Delftse cultureel erfgoed en het Zuid-Amerikaanse regenwoud.

De patatkraam op de Cuyp

In 2018 beschilderde Hugo Kaagman een wand van Gerard Doustraat 156 ('Van Cuyp tot Dou') en Hemonystraat 4. Zijn Zebramotief kwam terug in de beschrijving van een patatkraam op de Albert Cuypmarkt (mét o.m. Andre Hazes op beeld), nadat hij daar een eerdere patatkraam in oranje/wit had gezet.

Omaatje

Kaagman hééft iets met onze markten. Hoe-dat-zo? "Ik woon al dertig jaar palbij de Albert Cuyp zowat om de hoek, loop daar altijd rond, ken alle marktmeesters daar en geniet van die levendigheid. Met vlaamse friet, met een tekenaar, met een Russische muzikant en met Omaatje die altijd boos

deed op iedereen! Lachen was dat, dat eeuwige gefoeter van dat mens! Je kan haar op youtube nog terugvinden! Ik speel met het idee om nog eens een boekje te maken over marktgekken. Zoals we destijds Hadjememaar hadden. Oh jee, nou geef ik een idee weg...!"

Rond zijn marktopdrachten liep Hugo dagelijks met zijn fotocamera markten af te struinen en van de mooiste situaties en objecten sneed hij talloze sjablonen. Ook op De Dappermarkt spoot hij doeken, waarvan hij ook prints maakte en ophing. Hij illustreerde een boek over de Dappermarkt. Van een aantal markt-afgeleide thema's maakte hij een reeks aparte doeken - waarvan het roodkleurige werk dat op deze achterpagina staat.

Verre Banksy-voorloper

Street-art is spuiten met spuitbussen. "Do it yourself!" was het motto in het Zebra-huis in zijn punttijd (rond '77). Het einde der tijden was nabij, 'No Future' heerste, dus je hebt helemaal geen uitgever of een platenbaas of een museumdirecteur nodig om kunst te kunnen bakken. Kaagman: "Maak je eigen fotokopieën, neem je eigen cassettebandjes op, van die dingen. Veel origineler! Je hoefde zelfs niet te kunnen spelen om muziek te maken!"

En: "Je mag alles vrij gebruiken! Beter goed gejat dan slecht bedacht." Dat heeft Hugo Kaagman geweten. Zijn eigen airbrush-sjabloontechniek werd vanaf 2000 het handelsmerk van niemand minder dan Banksy. We hopen Hugo Kaagman op onze Marktdagen in december te ontmoeten!

Reinout Koperdraat

Vervolg van pagina 1

Programma Marktdagen Amsterdam

Aanmelding voor Avondmarkt:
via: <https://demarktmaaktamsterdam.nl>
Locatie: UP Events, Tom Schreursweg 8. 1067 MC Amsterdam

WOENSDAG 13 december

Ontwerpen: Markt van Morgen

- Inloop: 10.00-10.30 uur
- Opening: 10.30-11.30 uur
- Aan de slag-deel 1: 11.30-12.30 uur
- Lunch: 12.30-13.30 uur
- Aan de slag-deel 2: 13.30-14.30 uur

Pauze: 14.30-15.00 uur

- Aan de slag-deel 3: 15.00-16.00 uur

- Gallery Walk: 16.00-16.30 uur
- * Plenaire afsluiting en start avondmarkt: 16.30-17.00 uur
- Avondmarkt: 17.00-21.00 uur

DONDERDAG 14 december

- Bouwen: Markt van Morgen
- 10.00-15.00 uur

Bereikbaar met OV:

- Bus 21 vanaf station Amsterdam-Centraal.
  - Bus 61 vanaf Station Sloterdijk.
- Uitstappen bij halte Aalbersstraat en dan 12 minuten lopen naar Up Events, Tom Schreursweg 8.

- Pendelbus: bus 61.
- Up Events heeft deze pendelbus geregeld vanaf Station Sloterdijk. Vertrektijden: zie website.

Om te kunnen bepalen hoeveel mensen van de pendelbus gebruik gaan maken: geef aan of je hier gebruik van wil maken.